

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО РОЗВИТКУ СЛОВЕСНОЇ ТВОРЧОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

1929]. *Scientific Bulletin of Uzhhorod University. "History"*. No. 1. pp. 25–30. [in Ukrainian].

4. Narodne shkilnytstvo u chyslakh (1936). [Public education in numbers]. *Our school*. No. 5. pp. 5–10. [in Ukrainian].

5. Osvita Zakarpattia (2009). [Education of Transcarpathia]. (Ed.). Khymynets V.V. et al. Uzhhorod, 464 p. [in Ukrainian].

6. Tikhyy, F. (1996). Rozvytok suchasnoi literaturnoi movy na Pidkarpatskii Rusi [The development of the modern literary language in Subcarpathian Rus]. Translation from Czech. L. Beleia and M. Siuska. Uzhhorod, 227 p. [in Ukrainian].

7. Fizeshi, O.Y. (2012). Pochatkova shkola na Zakarpatti u systemnykh osvitynykh transformatsiakh 20-ykh – 30-ykh rr. XX stolittia [Elementary school in Transcarpathia in systemic educational transformations of the 20s – 30s of the 20th cen-

ture]. *Psychological and pedagogical problems of the village school. Science coll. Uman State Pedagogical University*. No. 42 (1). pp. 321–328. [in Ukrainian].

8. Khodanych, P.M. (1999). Pedahohichna ta osvithno-kulturna diialnist ukrainskykh pysmennykiv-emigrantiv na Zakarpatti v mizhvoiennyi period (1919–1939) [Pedagogical and educational and cultural activities of Ukrainian emigrant writers in Transcarpathia in the interwar period (1919–1939)]. Uzhhorod, 102 p. [in Ukrainian].

9. Shandor, V. (1992). Zakarpattia. Istorychno pravnyi narys vid XIX st. do 1920 roku [Transcarpathia. Historical legal essay from the 9th century to 1920]. Carpathian Alliance: New York. 292 p. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 10.10.2022

УДК 378:373.2.011.3-051:373.2.015.31:81-028.31

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2022.271015>

Вікторія Іванова, доктор педагогічних наук, доцент,
професор кафедри дошкільної та спеціальної освіти
Мукачівського державного університету

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО РОЗВИТКУ СЛОВЕСНОЇ ТВОРЧОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

У статті визначено та обґрунтовано педагогічні умови формування готовності майбутніх вихователів до розвитку словесної творчості дітей дошкільного віку. Описано шляхи реалізації запропонованих педагогічних умов у освітньому процесі ЗВО.

Встановлено, що педагогічними умовами формування готовності майбутніх вихователів до розвитку словесної творчості дітей дошкільного віку є: 1) орієнтація здобувачів на власну творчість та розвиток словесної творчості дітей дошкільного віку; 2) систематизація, збагачення та інтеграція знань, вироблення вмінь, необхідних для розвитку словесної творчості дітей дошкільного віку; 3) включення здобувачів до дослідницької, практичної та рефлексивної діяльності з розвитку словесної творчості дітей дошкільного віку.

Запропоновано стрижневі ідеї формування готовності здобувачів до роботи з розвитку словесної творчості дітей дошкільного віку.

Ключові слова: педагогічні умови; готовність майбутнього вихователя; словесна творчість дітей дошкільного віку; рефлексивна діяльність.

Літ. 6.

Victoria Ivanova, Doctor of Sciences (Pedagogy), Associate Professor,
Professor of the Preschool and Special Education Department
Mukachevo State University

THE PEDAGOGICAL CONDITIONS OF FORMING THE READINESS OF FUTURE EDUCATORS FOR THE DEVELOPMENT OF VERBAL CREATIVITY OF PRESCHOOLERS

The relevance of the problem of finding out pedagogical conditions for the effective formation of the readiness of future educators for the development of verbal creativity of preschoolers has been determined by insufficient preparation of educators for the implementation of this direction into their professional activity. After all, despite significant achievements in the development of children's verbal creativity development, the wide practice of preschool educational institutions and the results of conducted researches have indicated the prevalence of a medium-low level of development of preschool children's verbal creativity.

The article has defined and substantiated the pedagogical conditions of the formation of the readiness of future educators for the development of verbal creativity of preschoolers. The ways of implementation of the proposed pedagogical conditions in the educational process of higher educational institutions have been described.

It has been established that the pedagogical conditions of the formation of the readiness of future educators for the development of verbal creativity of preschool children are: 1) orientation of students to their own creativity and the development of verbal creativity of preschoolers; 2) systematization, enrichment and integration of knowledge, development of the skills necessary for the development of verbal creativity of preschoolers; 3) inclusion of applicants into the research, practical and reflective activities for the development of verbal creativity of children.

We have proposed the main ideas of forming the readiness of students to work on the development of verbal creativity of preschool children, such as:

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО РОЗВИТКУ СЛОВЕСНОЇ ТВОРЧОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

- *understanding the self-worth and uniqueness of the child, taking into account its individual peculiarities with an orientation to the “zone of immediate development”;*
- *awareness of the importance of the development of verbal creativity for the full development of a child’s creative personality;*
- *recognition of the role of special teaching of verbal creativity as a creative process carried out within the framework of speech activity;*
- *awareness of the need and the importance of studying scientific ideas about the mechanisms and features of creative and speech development.*

Keywords: *pedagogical conditions; readiness of the future educator; verbal creativity of preschoolers; reflective activity.*

Постановка проблеми. Гуманізація та демократизація усіх сфер життєдіяльності суспільства вплинули і на дошкільну освіту. Оволодіння рідною мовою, розвиток мовлення є одним із найважливіших надбань дитини в дошкільному дитинстві та розглядається у сучасному дошкільному вихованні як загальна проблема виховання. Нині немає необхідності доводити, що розвиток мовлення найтісніше пов’язаний з розвитком свідомості, пізнанням навколишнього світу, розвитком творчості та особистості загалом. Незважаючи на значні досягнення у розробці питань розвитку словесної творчості дітей, широка практика закладів дошкільної освіти та результати проведених досліджень свідчать про превалювання середньо-низького рівня розвитку словесної творчості дітей дошкільного віку, що зумовлено недостатньою підготовленістю вихователів до реалізації цього напрямку в професійній діяльності. У цьому актуалізується проблема пошуку педагогічних умов ефективного формування готовності майбутніх вихователів до розвитку словесної творчості дітей дошкільного віку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Підготовки фахівців дошкільної освіти до навчання дітей рідної мови досліджувалися вітчизняними вченими: зокрема, підготовка майбутніх вихователів до навчання дітей дошкільного віку рідної мови (А. Богуш, В. Бенера, Л. Плетеницька та ін.); до художньо-мовленнєвої діяльності з дітьми (А. Богуш, Т. Савінська, О. Швець та ін.); до різноманітних видів творчої діяльності з дітьми дошкільного віку (Н. Гавриш, Л. Іщенко, Т. Лісовська та ін.).

Дослідженню особливостей розвитку словесної творчості дітей дошкільного віку присвячені наукові студії таких вітчизняних учених, як: А. Богуш, Н. Гавриш, К. Крутій, Н. Луцан, Т. Степанова, О. Савченко та ін.

У дослідженнях із професійної педагогіки питання творчості розглядаються у площині пошуку шляхів і засобів оптимізації, підвищення ефективності та якості підготовки майбутніх педагогів (А. Богуш, І. Волков, Т. Гуцан, Л. Кадченко, С. Смирнов, Л. Хомич та ін.), формування їхньої готовності до творчої діяльності (Т. Танько, Г. Тимофеева та ін.), розвитку творчого потенціалу в процесі фахової підготовки (Л. Яренчук).

Метою статті є визначення і обґрунтування педагогічних умов формування у майбутніх вихова-

телів готовності до розвитку словесної творчості дітей дошкільного віку.

Виклад основного матеріалу. Аналіз літературних джерел з досліджуваної проблеми дає можливість стверджувати, що науковці не мають єдиного підходу до трактування поняття “педагогічні умови”. Так, І. Зязюн та В. Кулешова визначають умову як різноманітня об’єктивного світу щодо предмета, тобто середовище, в якому цей процес формується та існує [2; 3].

Низка науковців (Г. Бакуменко, Н. Дусь [1]) дотримуються дещо іншої думки та тлумачать педагогічні умови як сукупність специфічних взаємопов’язаних факторів, необхідних для здійснення системного педагогічного впливу для досягнення педагогічної мети.

У нашому дослідженні, урахувавши специфіку його проблематики, під педагогічними умовами розуміємо взаємопов’язану сукупність заходів у освітньому процесі, яка повинна забезпечити досягнення здобувачами поставленого освітнього завдання; під сукупністю навчально-виховних заходів – мотиваційну зумовленість, цілеспрямований відбір змісту, методів, прийомів, організаційних форм навчання та виховання здобувачів.

Результати всіх етапів проведеного констатувального експерименту підтвердили наше припущення про необхідність створення у педагогічному процесі ЗВО таких педагогічних умов ефективного формування готовності майбутніх вихователів до розвитку словесної творчості дітей дошкільного віку: 1) орієнтація здобувачів на власну творчість та розвиток словесної творчості дітей дошкільного віку; 2) систематизація, збагачення й інтеграція знань, вироблення умінь, необхідних для розвитку словесної творчості дітей дошкільного віку; 3) включення здобувачів до дослідницької, практичної та рефлексивної діяльності з розвитку словесної творчості дітей дошкільного віку. Розкриємо їх більш детально.

Перша педагогічна умова “Орієнтація здобувачів на власну творчість та розвиток словесної творчості дітей дошкільного віку”, на нашу думку, повинна реалізуватися через усвідомлення здобувачами феномену творчості як цінності, усвідомлення власних творчих можливостей, включення здобувачів до активної творчої діяльності та формування уявлень про професійну діяльність, пов’язану з розвитком словесної творчості дітей дошкільного віку як особистіснозначущої.

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО РОЗВИТКУ СЛОВЕСНОЇ ТВОРЧОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Важливою складовою є ознайомлення здобувачів з теоретичними аспектами проблеми творчості: поняттям “творчість”, етапами творчого процесу, закономірностями його розвитку, поняттями “творча особистість”, “творчі здібності”, “творча діяльність”, а також заняття власною словесною творчістю.

Рефлексія з приводу власної творчої діяльності слугуватиме “двигуном” процесу розвитку власної творчості здобувачів, допоможе змістовно побудувати програму реалізації цієї проблеми.

Наступним важливим моментом вважаємо переважання практичної діяльності, в процесі якої здобувачі виконують творчі завдання, спрямовані на розвиток дивергентного мислення, емпатії, спостережливості, словесно-образної уяви.

Творчі завдання сприяють підвищенню мотивації діяльності, відкритості здобувачів до творчості, розкривають їх потенційні можливості. Включення здобувачів до активної творчої діяльності дасть змогу найповніше проявитися мотивам самовираження і самореалізації, сприяти активному прагненню здобувачів до виявлення особистої унікальності та неповторності у слові.

Активність у творчості проявляється в умінні вигадати оригінальні твори, бажання висловитися, прагнення брати участь у творчій діяльності, доповненні та коригуванні висловлювань здобувачів.

В орієнтації на творчість важливу роль має емоційно-психологічний стан кожного здобувача. Важливо підтримувати такі емоційні стани, як переживання радості пошуку, відкриття нового, впевненість у собі.

Атмосфера творчості допомагає здобувачам подолати такі психологічні бар’єри, як страх помилитися, виглядати некомпетентними, що зі свого боку, дозволить їм вільно імпровізувати, виходити за рамки звичних способів дій і мислення, розширити діапазон самореалізації, самостійно конструювати власну творчу діяльність.

Як підтверджують деякі дослідження, творчі завдання створюють атмосферу спільної творчої діяльності, зближують здобувачів та викладача. Це ще більше активізує студентів, викликає прагнення підвищити якість своїх творів, сприяє тому, що навіть інертні студенти включатимуться до активної роботи.

Показниками результативності першої умови мають бути вміння здобувачів, набуті ними в галузі словесного вигадання, орієнтованість на такий вид творчості, задоволеність своєю діяльністю та прагнення розвивати словесну творчість у дітей дошкільного віку, що загалом має відобразитися у кількісних показниках сформованості мотиваційного компонента готовності здобувачів до розвитку словесної творчості дітей дошкільного віку.

Усвідомлення здобувачами феномену творчості як цінності, вивчення власних творчих можливостей, включення їх до активної творчої діяльності та формування уявлень про професійну діяльність, пов’язану з розвитком словесної творчості дітей дошкільного віку як особистіснозначущої, послужить потужним стимулом для підготовки себе як кваліфікованого фахівця у цій області.

Друга педагогічна умова – “Систематизація, збагачення й інтеграція знань та формування у здобувачів умінь для розвитку словесної творчості дітей дошкільного віку”. Ця умова є стратегічною метою формування готовності майбутніх вихователів до розвитку словесної творчості дітей дошкільного віку як складного інтегративного утворення в єдності компонентів (мотиваційного, змістовного та діяльнісного). Реалізація цієї умови може бути досягнута, на нашу думку, при розв’язанні таких завдань:

- активізація знань здобувачів щодо проблеми теорії та методики розвитку творчості дітей дошкільного віку,

- ознайомлення здобувачів із сучасними підходами до розробки методичних засад розвитку словесної творчості дітей дошкільного віку;

- засвоєння здобувачами необхідного обсягу психолого-педагогічних та спеціальних знань про сутність словесної творчості дітей дошкільного віку; особливості її прояву на кожному віковому етапі; методи, засоби та форми її розвитку, проєктування, діагностику та реалізацію процесу розвитку словесної творчості дітей дошкільного віку;

- формування професійно-педагогічних умінь та навичок розвитку словесної творчості дітей дошкільного віку у складі конструктивних, організаційних, комунікативних та рефлексивних;

- стимулювання у здобувачів пошуку власних технологій розвитку словесної творчості дітей на основі вивчення методичної літератури.

Нами запропоновано стрижневі ідеї формування готовності здобувачів до роботи з розвитку словесної творчості дітей дошкільного віку, а саме:

- розуміння самоцінності й унікальності дитини, врахування її індивідуальних особливостей з орієнтацією на “зону найближчого розвитку”;

- усвідомлення важливості розвитку словесної творчості для повноцінного становлення творчої особистості дитини;

- визнання ролі спеціального навчання словесної творчості як творчого процесу, що здійснюється у рамках структури мовленнєвої діяльності;

- усвідомлення необхідності та важливості вивчення наукових уявлень про механізми та особливості творчого та мовленнєвого розвитку, про принципи і методику розвитку словесної творчості у дошкільнят, оволодіння професійними вміннями конструювання й управління зазначеним процесом.

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО РОЗВИТКУ СЛОВЕСНОЇ ТВОРЧОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Принциповими положеннями методики викладання повинні бути:

– навчання з використанням активних методів, що роблять кожного здобувача вищої освіти учасником освітнього процесу, активізують його пізнавальну діяльність, сприяють відпрацюванню педагогічних умінь на кожному занятті;

– навчання здобувачів через дослідження, що виключає рецептурний підхід до вибору методів та прийомів педагогічного впливу майбутнього вихователя на творчі прояви дітей у галузі слова;

– застосування диференційованого та індивідуального підходів до здобувачів [6].

У процесі педагогічної роботи зі студентами необхідно використовувати різноманітні форми навчальної діяльності: лекції, семінари, практичні заняття.

Важливо зазначити, що проведення занять активними методами сприяє систематизації, збагаченню та інтеграції знань студентів про словесну творчість, шляхи її розвитку у дошкільнят, сприяє формуванню професійних умінь, пов'язаних зі здійсненням цієї діяльності.

Включення здобувачів до колективної діяльності під час лекційних, семінарських, практичних занять, забезпечує кожному їм активну позицію, передбачає дотримання диференційованого підходу до студентів. Він виявляється у тому, що, з одного боку, спирається на актуальний рівень готовності студентів до розвитку словесної творчості дітей дошкільного віку, з чинного – постійно має на увазі поступовий перехід до вищого рівня її сформованості.

Робота зі систематизації, збагачення та інтеграції знань здобувачів у процесі викладання має сприяти позитивній динаміці змістового компонента готовності студентів до розвитку словесної творчості дітей дошкільного віку.

Третя педагогічна умова – “Включення здобувачів до дослідницької, практичної та рефлексивної діяльності з розвитку словесної творчості дітей дошкільного віку”. Опанування міцними знаннями та вміннями допоможе здобувачам активно включитися в дослідницьку, практичну та рефлексивну діяльність щодо розвитку словесної творчості дітей дошкільного віку.

Щоб досягти усвідомлення конкретних прийомів розвитку словесної творчості дітей дошкільного віку та оволодіння студентами вмінням визначати раціональний шлях педагогічної взаємодії, необхідно поставити їх у позицію дослідника, який знає норми розвитку словесної творчості, вміє правильно підібрати методику вивчення факту (словесної творчості), застосувати цю методику, зробити висновки про особливості словесної творчості конкретної дитини та визначити найбільш ефективний спосіб педагогічного впливу, обираючи вже відомі прийоми, комбінуючи їх чи створюючи власні.

Учені В. Ляпунова та С. Жейнова вважають, що для залучення студентів до творчої діяльності та взаємодії відповідно до потреб та індивідуальних особливостей розвитку творчих якостей у процесі професійної підготовки необхідно використовувати інтерактивні методи. На думку вчених, у процесі інтерактивного навчання (діалогового, взаємодіючого) здобувачі мають можливість обмінюватися думками, ідеями, пропозиціями, а викладач стає організатором спільної діяльності, ділової співпраці, творчого пошуку, створює атмосферу щирості, поваги. Під час інтерактивного навчання освітній процес організовується у такий спосіб, що практично всі студенти виявляються залученими до процесу пізнання, мають можливість рефлексувати з приводу того, що вони знають і думають. У такому контексті автори вважають за необхідне надавати пріоритет саме евристичним, дослідницьким та інтерактивним методам, що і забезпечить формування творчих якостей майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти [4].

Виходячи з того, що оволодіння здобувачами способами аналізу і оцінки явища, що вивчається (в даному випадку – словесної творчості дітей), – шлях до кваліфікованого педагогічно грамотного освітнього процесу, нами були визначені такі завдання:

1. Навчити здобувачів застосовувати теоретичні знання з організацією невеликого дослідження.

2. Сформувати вміння обстежити словесну творчість дітей дошкільного віку, використовуючи розроблені на основі вивченої літератури методику та систему завдань.

3. Навчити вміння аналізувати отримані в результаті діагностики дані, виявляти причини, що зумовили ту чи ту особливість проявів дітей.

4. Вправляти у складанні методичних рекомендацій щодо організації роботи, спрямованої на розвиток словесної творчості дошкільнят.

Реалізація третьої умови має розвинути у здобувачів:

1. Вміння обстежити словесну творчість дітей:

– вибрати відповідну для даного віку та конкретної дитини діагностичну методику;

– підібрати систему завдань щодо обстеження словесної творчості дитини;

– відібрати критерії й показники, за якими будуть оцінені рівні розвитку словесної творчості дитини;

– провести діагностику словесної творчості, роблячи процес виконання завдання привабливим для дитини.

2. Вміння складати характеристики словесної творчості дітей:

– проаналізувати отримані в результаті обстеження дані;

– виявити причини, що зумовили ту чи ту характеристику словесної творчості, пов'язавши її з особливостями особистісного розвитку;

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО РОЗВИТКУ СЛОВЕСНОЇ ТВОРЧОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

– зробити висновки про рівень словесної творчості дитини та сформулювати конкретні педагогічні рекомендації щодо подальшої роботи з нею.

Наступною важливою ланкою навчання є педагогічна практика на базі закладів дошкільної освіти. Безпосередньо перед початком практики важливо провести кілька консультацій та розмов зі студентами з метою перевірки розуміння ними сутності роботи щодо розвитку словесної творчості дітей дошкільного віку; усвідомлення ступеня важливості цієї діяльності; встановлення рівня оволодіння основними компонентами готовності до роботи у цьому напрямі.

При організації педагогічної практики розв'язуються такі завдання:

– сприяти формуванню у здобувачів цілісного уявлення про систему розвитку словесної творчості дітей в умовах закладу дошкільної освіти;

– сприяти набуттю певних практичних навичок роботи з дітьми та закріпленню знань і умінь, отриманих студентами у ході теоретичної підготовки;

– розвинути інтерес та потребу студентів до роботи з дітьми дошкільного віку щодо розвитку словесної творчості.

З метою уникнення поширеної помилки педагогічної практики, а саме спрямованості студентів на проведення ізольованих заходів (занять, ігор тощо), необхідно орієнтувати майбутніх вихователів на організацію цілісного процесу педагогічної взаємодії, що сприяє розвитку словесної творчості дітей. Обов'язковим є проходження студентів через виявлення рівня розвитку словесної творчості дітей, проєктування розвитку словесної творчості, вибір шляхів педагогічної взаємодії, конструювання власної педагогічної діяльності, її практичне здійснення з подальшим аналізом та самоаналізом.

Засобами формування готовності здобувачів до розвитку словесної творчості дітей дошкільного віку мають виступати завдання, критеріями підбору яких будуть: ступінь самостійності здобувачів при виконанні завдання, ступінь складності завдання, визначення його конкретної мети та використання.

Педагогічна практика є важливою ланкою експериментального навчання, що актуалізує знання та вміння у галузі розвитку словесної творчості дітей дошкільного віку. Включаючись у процес взаємодії з дітьми в умовах безперервної педагогічної практики, студенти мають можливість творчо працювати з ними щодо розвитку словесної творчості.

Практика дозволить здобувачам осмислити значущість та необхідність роботи з розвитку словесної творчості дітей дошкільного віку, озброїть новими знаннями і вміннями, дасть поштовх до подальшого самовдосконалення.

Однією з важливих умов формування готовності майбутніх вихователів до розвитку словесної творчості дітей дошкільного віку є включення студентів

до рефлексивної діяльності, яка повною мірою реалізується у процесі безпосередньої взаємодії з дітьми.

Просто озброїти здобувачів знаннями, вміннями та включити їх до професійної діяльності недостатньо. Необхідний їхній періодичний “вихід” у рефлексивну позицію, усвідомлення власної діяльності. Щоб здобувачі опанували вміння здійснювати діяльність, важливо навчати їх здійснювати рефлексії. При цьому зміщувати акцент з отриманого результату на рефлексію процесу його досягнення. Рефлексивна діяльність має пронизувати всі етапи формування готовності здобувачів до розвитку словесної творчості дітей дошкільного віку:

– підготовчий, в основі якого лежить визначення потенційного рівня готовності здобувачів, встановлення пріоритетності її розвитку, створення мотивації до діяльності щодо розвитку словесної творчості дітей дошкільного віку;

– змістовно-діяльнісний, що включав практичне здійснення програми формування готовності здобувачів до розвитку словесної творчості дошкільнят;

– результативно-оцінний, спрямований на вивчення динаміки рівня готовності здобувачів до розвитку словесної творчості дітей дошкільного віку, оцінку досягнення мети та подолання проблеми, визначення перспектив подальшого самовдосконалення.

Нами запропоновано таку послідовність здійснення рефлексії: від усвідомлення студентами власної творчості до формування позитивного ставлення до роботи з розвитку творчості дітей дошкільного віку, до рефлексії теоретичних знань та практичних умінь і навичок до рефлексії готовності як цілісного утворення.

Ефективними будуть завдання, спрямовані на рефлексію особистісно-професійних якостей з метою формування у майбутніх вихователів умінь коригувати свою професійну діяльність та керувати нею. Основу цих завдань складають різноманітні тести, анкети, опитувальники.

Систематичне здійснення рефлексивної діяльності сприяє особистісним змінам, що суттєво впливають на готовність здобувачів до розвитку словесної творчості дітей. У здобувачів, які постійно перебувають у стані оцінювання своєї професійної діяльності з розвитку словесної творчості дітей, виробляється установка на самоконтроль і, як наслідок, – на самоорганізацію. Вони поступово зможуть усвідомити, що, як, навіщо і чому вони робили, і отже, отримували можливість організувати та контролювати свою діяльність.

У процесі рефлексивної діяльності у здобувачів поступово формуються вміння керувати власними діями, самостійно оцінювати свої можливості, визначати для себе навчальне завдання та план його виконання, оцінювати отримані результати, осмислювати власну діяльність [5].

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО РОЗВИТКУ СЛОВЕСНОЇ ТВОРЧОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Саме рефлексія забезпечує якісно новий рівень формування готовності здобувачів до розвитку словесної творчості дітей дошкільного віку. Включення студентів до рефлексивної діяльності розвитку словесної творчості дітей потребує наявності у них рефлексивних знань, що забезпечують конструктивну критику та проблематизацію уявлень через урегулювання суперечностей між названими раніше цілями та завданнями із системою здійснюваних дій, спрямованих на досягнення цілей та виконання завдань. Освоєння студентами власного педагогічного досвіду зумовить позитивне ставлення до рефлексивної діяльності, усвідомлення самоцінності та цінності власної діяльності щодо розвитку словесної творчості у дітей дошкільного віку, формування вміння управляти власною діяльністю, самостійно оцінювати свої можливості, визначати для себе навчальне завдання та план його розв'язання, оцінювати отримані результати.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, формування готовності майбутніх вихователів до розвитку словесної творчості дітей дошкільного віку – об'єктивний процес, частина загальної професійної підготовки педагога.

Процес формування готовності майбутніх вихователів до розвитку словесної творчості дітей дошкільного віку керується та регулюється, результативність, а його успішність залежить від педагогічних умов.

У дослідженні педагогічними умовами ефективного формування готовності майбутніх вихователів до розвитку словесної творчості дітей дошкільного віку виділено: орієнтацію здобувачів на власну творчість та розвиток словесної творчості дітей дошкільного віку; систематизацію, збагачення та інтеграцію знань і вироблення умінь, необхідних для розвитку словесної творчості дітей дошкільного віку; активну участь здобувачів у дослідницькій, практичній та рефлексивній діяльності із розвитку словесної творчості дітей дошкільного віку.

Перспективу подальших досліджень вбачаємо у розробці методичних рекомендацій щодо підготовки майбутніх вихователів до розвитку словесної творчості дітей дошкільного віку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дусь Н.А. Формування культури педагогічного спілкування у студентів гуманітарно-педагогічного коледжу : дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Вінниця, 2008. 200 с.
2. Зязюн І.А. Філософські проєкції освіти й освітніх технологій. *Шлях освіти*, 1, 1996. С. 4–9.
3. Кулешова В.В. Формування пошуково-дослідницьких умінь майбутніх інженерів-педагогів. Харків: Українська інженерно-педагогічна академія, 2007.
4. Ляпунова В., Жейнова С. Використання методів формування творчих якостей майбутніх вихователів у процесі професійної підготовки. *Молодь і ринок*. 2021. № 4 (190). С. 29–34.
5. Марусинець М.М. Професійна рефлексія як чинник самовдосконалення особистості майбутнього педагога. *Педагогічний дискурс*. 2010. Вип. 8. С. 115–118.
6. Скоморовська І. Використання інноваційних технологій у професійній підготовці майбутніх вихователів ДНЗ. *Освітній простір України*. 2017. № 11. С. 104–109.

REFERENCES

1. Dus, N.A. (2008). Formuvannia kultury pedahohichnoho spilkuvannia u studentiv humanitarno-pedahohichnoho koledzhu [Formation of the culture of pedagogical communication among students of the Humanities and Pedagogical College]. *Candidate's thesis*. Vinnytsia, 200 p. [in Ukrainian].
2. Ziaziun, I.A. (1996). Filosofska proektsiia osvity u osvitynikh tekhnolohii [Philosophical projections of education and educational technologies]. *Path of education*, 1, pp. 4–9. [in Ukrainian].
3. Kuleshova, V.V. (2007). Formuvannia poshukovo-doslidnytskykh umin maibutnykh inzheneriv-pedahohiv [Formation of research skills of future engineers-teachers]. Kharkiv. [in Ukrainian].
4. Liapunova, V. & Zheinova, S. (2021). Vykorystannia metodiv formuvannia tvorchykh yakosteimaibutnykh vykhovateliv u protsesi profesiinoi pidhotovky [Use of methods of formation of creative qualities of future educators in the process of professional training]. *Youth and market*, No. 4 (190), pp. 29–34. [in Ukrainian].
5. Marusynets, M.M. (2010). Profesiina refleksiiia yak chynnnyk samovdoskonalennia osobystosti maibutnoho pedahoha [Professional reflection as a factor of self-improvement of the future teacher's personality]. *Pedagogical discourse*, 8, pp. 115–118. [in Ukrainian].
6. Skomorovska, I. (2017). Vykorystannia innovatsiinykh tekhnolohii u profesiinii pidhotovtsi maibutnykh vykhovateliv DNZ [The use of innovative technologies in the training of future educators]. *Educational space of Ukraine*, 11, pp. 104–109. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 10.10.2022

“Хто думає про науку, той любить її, а хто її любить, той ніколи не перестав вчитися, хоча б зовні він і здавався бездіяльним”.

*Тригорій Сковорода
український філософ, поет, педагог*

